

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
— VIAȚA LIBERTATEI BRAȘOV. —
TELEFON 226.

Abonament anual 860 lei.
Pentru străinătate 800 lei.
Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuși, cetățene, și pentru
tine, la libertate, legalitate și cinste.

Calendarul

Sfântul Sinod, respectându-și o hotărâre anterioară după care Paștile urmau să fie serbătorite la 31 Martie, și-a sporit autoritatea printr'un gest, în care înțelepciunea se unește cu energia. E triumful luminei asupra obscurantismului și al binelui obștească asupra unor interese lătralnice. Căi, pentru a putea prinde întreg sensul hotărârii dela 24 Ianuarie, nu trebuie să pierdem din vedere două lucruri.

Există, fără îndoială, o agitație reală în centrul și sudul Basarabiei, pe tema Pascăliei. Nu e mai puțin adevărat însă, că această agitație a servit drept paravan unor ambiții vinovate și unor interese nemăsurabile, cari de multă vreme stau la pândă. Și acestea cum ar putea să-și ascundă mai ușor jocul, decât așezându-se pe linia de continuitate a tradiției? Într'o societate, care se sperie până și de sunetele cuvintelor noi, e doar natural ca șarlatanii să umble travestiți în haina venerabilă a tradiției.

Pe de altă parte, lupta ce s'a angajat pe chestia Pascăliei, ar fi fost, dacă reușea, numai o introducere la un — asalt împotriva noului calendar. Căci Sfântul Sinod, lunecând odată pe panta concesiilor, n'ar mai fi avut nici autoritatea și nici energia de a mai rezista. Țara noastră ar fi făcut, într'o chestiune foarte importantă, drumul îndărăt spre obscurantism, în vreme-ce un guvern dictatorial — cel dela Belgrad — este preocupat de unificarea calendarului.

Reforma Sfântului Sinod a fost un pas curajos în direcția progresului. Vechiul calendar rămăsese cu 13 zile în urmă față de cursul anului solar și întârzierea n'ar fi scăzut, ci ar fi crescut cu timpul. Apoi, cele două rânduri de sărbători —

ortodoxe și catolice — însemnau, îndeosebi în Ardeal, o imensă pierdere pentru economia națională. În vreme-ce țările apusene nu știau cum să scape de pacostea șomajului, noi îl impuneam locuitorilor prin obligații legale.

Stabilindu-se, prin reforma calendarului, o nouă punte între noi și Apus, grăbiam de fapt soluționarea marelui probleme, care se pune de mai bine de un secol și care este problema adaptării la mediul european. Această adaptare nu ne cerea să subordonăm spiritualul materialului; ne cerea doar să ținem seamă de interesele lumesti, atunci când ele nu aduceau nici o atingere trebuințelor sufletești. Căci, chiar pentru o minte simplă, important este nu când, ci cum serbătorești.

Că reforma n'a fost înțeleasă de unanimitatea credincioșilor, e lucru firesc. A existat vre-odată o schimbare, împotriva căreia să nu fi cârțit nimeni? „Cu cât o conștiință este mai obscură, cu atât este mai refractară schimbării, deoarece nu vede destul de repede că schimbarea e necesară nici că în ce sens ea trebuie să se facă”.

Am desprins rândurile acestea din „Diviziunea muncii sociale” a sociologului Durkheim, deoarece ele acoperă și credința noastră. Atitudinea reacționară se explică, de cele mai multe ori, prin ignoranță.

Dar, dacă minoritatea nu pricepe rațiunea unei schimbări, majoritatea, de dragul ei, trebuie să stea pe loc? Mai ales că, ceea-ce nu se pricepe astăzi, e foarte probabil că se va pricepe mâine?

Am vrea să vedem pe curajosul, care să răspundă afirmativ la această întrebare.

I. Cristea.

Viața internă politică

București, 28 Ianuarie.
Viața politică se desfășură în mod destul de normal. Agitațiile produse de prelungirea tratativelor în jurul împrumutului s'au mai potolit cu toată campania pe care o duce presa opoziției, care caută să neliniștească lumea lăsând să se întrevadă eventualul eșec al tratativelor.

Cercurile oficiale observă o atitudine calmă și liniștită, ceea-ce inspiră încredere în rezultatul final al tratativelor, despre cari se susține în cercurile apropiate de guvern că se vor termina săptămâna aceasta cu rezultatul dorit.

Deasemenea s'a pus capăt și agitației produse în jurul stabilirii datei Sf. Paști, pe care iarăși presa ocultă a căutat s'o exploateze prezentând țara în ajunul unor turburări de ordin religios. Hotărârea unanimă a Sf. Sinod, prin care se menține data Sf. Paști pe ziua de 31 Martie, a fost primită cu satisfacție în întreaga țară, care simte nevoie de ordine și liniște.

La Camera se termină astăzi discuția la Mesagi, care a părut poate multora cam lungă. Ea a fost însă necesară pentru a arăta opera de distrugere săvârșită de guvernările din trecut și pentru a lămurii preocupările de ordin economic, financiar, școlar și administrativ ale actualei guvernări. În ultimele ședințe au luat cuvântul la Mesagi mai mulți deputați aleși în Ardeal între cari d-nii prof. univ. V. Cădere, G. Crișan și I. Clopoșel.

D-l G. Crișan a insistat îndeosebi asupra operii de legeferare a partidului național-țărănesc, care și-a propus să descătușeze țara din îngrădirile ce-i s'au pus de liberali, profitorii și subjugătorii economiei naționale, prin legi dictate numai de interesele lor de partid.

D-l prof. V. Cădere a vorbit între altele despre problema agrară, spunând că n'a fost rezolvată complet, deoarece țărânilor nu s'a dat posibilitatea de-și pune în valoare pământurile.

D-l I. Clopoșel s'a ocupat mai mult cu problema minoritară exprimându-și încrederea în realizările democratice ale partidului național țărănesc.

În ședința de azi a Camerei va răspunde numeroșilor oratori în numele guvernului d-l ministru al justiției Gr. Iunian.

La Camera și Senat s'au făcut deasemenea și numeroase comunicări, unele de interes public, pentru a fi luate la cunoștință de miniștrii de resort. Altele fiind mai mult de interes local, puteau să fie notificate direct ministrului respectiv fără a mai fi celute în parlament. Această împrejurare a și făcut pe unii miniștri să roage pe deputați a le prezenta personal doleanțele, fără a mai folosi în acest scop tribuna parlamentului.

De remarcat este comunicarea făcută de d-l dep. V. Cădere care a relevat ravagiile tuberculozei în sânul recruților cerând ministrului de războiu amânarea încorporării recruților dela 1 Februarie pe 1 Martie. D-l ministru de războiu Cihoschi răspunzând a confirmat cele spuse, anume că din cauza încorporării noilor recruți pe ziua de 1 Februarie, din cauza răcelii se constată la recruți un mare număr de tuberculoși. În consecință d-sa a dispus ca anul acesta tinerii noului contingent să fie încorporați pe ziua de 1 Martie 1929, dată la care toți trebuie să fie prezenți la unitățile respective. D-sa a mai declarat că în curând va veni cu un proiect de lege pentru modificarea legii recrutării și anume ca încorporarea noilor contingente să se facă în viitor pe ziua de 1 Noiembrie a fiecărui an.

Senatul a luat Vineri seara vacanță până Joi 31 Ianuarie, după ce a desbătut în mod amănunțit legea pentru reorganizarea Camerelor de comerț și industrie, care a și fost votată Vinerea trecută cu 105 voturi contra 2. Discuția acestei legi a oferit un deosebit interes, știut fiind că din Senat fac parte și senatorii aleși de camerele de comerț și industrie, cari au luat pe rând cuvântul. Noua lege, îndeosebi dispoziția care prevede dizolvarea camerelor de comerț și de industrie în cazul când au gestiuni neregulate sau frauduloase, a fost combătută cu vehemență de liberali, pentru cari actualele camere de comerț și industrie erau citadele ale politicii lor de partid.

În răspunsul său documentat d-l ministru V. Madgearu a arătat rostul noii legi, care este: „emanciparea tuturor claselor producătoare de subț regimul de dictatură economică, subț care a fost așezată țara românească de după războiu”. Expunerile d-lui ministru V. Madgearu, care a pus la punct toate obiecțiunile făcute, au fost primite cu aprobări și aplauze generale.

Cor.

Lupta sovietelor cu țărani

Correspondentul ziarului german „Hamburger Fremdenblatt” dă amănunte interesante despre faza în care a intrat lupta dintre sovietici și țărani. Cum soarta regimului sovietic e strâns legată de rezultatul acestei lupte, credem că ea va interesa și pe cetitorii ziarului nostru.

Se știe că sovietele urmăresc distrugerea proprietății particulare nu numai la orașe, ci și la sate. Dacă însă exproprierea fabricanților și a marilor negustori s'a făcut destul de ușor, pe de o parte fiindcă întreg mecanismul producției (instalații, mașini, muncitori) rămânea intact și doar proprietarul și o parte din personalul de conducere era îndepărtat, pe de alta fiindcă marea burghezie era redusă ca număr, lichidarea proprietății rurale întâmpină greutăți nebanuite. Bolșevicii mușcă dintr'o problemă, în care foarte ușor își pot rupe dinții.

Obiectivul atacului sunt țărani bogăți (culacii). Prin biruri grele, prin refuzarea creditelor, prin expropriere și prigoană politică, bolșevicii vor să-i constrângă a intra în una din cele trei forme de gospodării, agreeate și încurajate de regim. Acestea sunt: 1. gospodăriile colective sau comuniste; 2. gospodării cooperatiste; 3. domenii de ale statului.

Cele două dintâi au destulă independență, pe când cele din urmă se găsesc sub directă conducere a statului. După părerea correspondentului, singure gospodăriile cooperatiste pot avea un viitor, fiindcă nu le înecă birocrațismul. În Siberia există 4000 de comune cooperatiste,

între cari vre-o 20 de model, admirabil organizate. Totuși guvernul, din rațiuni politice, inclină mai mult spre forma domeniului. Numai în anul acesta s'a constituit un domeniu — „fabrică de cereale” — de 3,5 milioane de hectare, pe care guvernul l-a înzestrat cu 10,000 de tractoare. Instalațiile gigantice uzine costă 350 milioane de ruble.

Cu pasiunea și tenacitatea ce-i caracterizează, bolșevicii au svârșit „un uragan de fier” pe stepă. Dar, adaugă correspondentul, ca o grabă și lipsă de plan, cari compromit totul. Stepă e fără drumuri de fier și șosele; acolo unde linia ferată există, gara e necorespunzătoare, iar silozurile nu se văd încă. Personalul instruit, care să poarte mașinile, nu e suficient. Un exemplu: din 300 de tractoare, ceri au lucrat la un domeniu al statului, jumătate s'au stricat în cursul unei veri.

În sfârșit, chiar dacă noile tipuri de gospodării ar fi bine și rațional organizate, așa cum nu sunt astăzi, procesul de socializare al pământului ar dura minimum zece ani. În tot acest interval de timp, regimul nu poate aproviziona orașele decât cerând și grâul țărănilor bogăți. Aceștia îi sunt făși ostili. Însămânțează din an în an mai puțin, iar o parte a recoltei o ascund.

Ge sa va întâmpla? Chiar în cercurile comuniste există credința că actuala politică agrară nu se va putea continua mai mult de cinci ani. Falimentul ei e sigur.

L. Vorbură.

Note.

Ziarele anunță că o nouă serie de membri ai partidului aversesc și au pus demisiile la dispoziția șefului.

Lată o distincție netă între generalul și d-nul Maniu: acesta cere demisiile, iar celalalt le primește.

Ministerul instrucțiunii, sub inspirația directorului învățământului secundar, a pus Teatrul Național la index.

Felicităm pe d-l Kiritescu pentru măsura ingenioasă de a îndruma tineretul spre teatru. Poetul oprit va atrage și de astădată.

Când guvernă partidul liberal, d-nul Kiritescu nu observa că unele piese dela Teatrul Național „sunt o școală de demoralizare și de perversiune”.

D-l Simțul critic devine mai ager în opoziție.

D-l Baldwin, prim-ministrul Angliei, s'a declarat fericit că a putut recunoaște de drept, guvernul naționalist al Chinei precum și autonomia vama la a uriașului imperiu.

Not socotim că d-l Baldwin era și mai fericit, dacă numita

recunoaștere mai putea să întârzie câteva decenii.

Pactul Kellogg este inițiativa Statelor Unite din America.

Tot Statele Unite au cel mai mare buget de război, cunoscut până astăzi.

Se aplică, după cât se vede, sfatul lui Tit Liviu: „Dacă vrei pace, pregătește-te de război”!

Memphisto & Comp.

Dizolvarea Uniunii Camerelor de Agricultură. S'a semnat decretul de dizolvare a „Uniunii Camerelor de Agricultură”. Adunarea generală a acestei instituții, care urma să se ție la 21 Ianuarie, s'a amânat pentru 21 Martie cor.

Proiectul de lege pentru reorganizarea jandarmeriei fiind gata, a fost trimis de către d-l ministru D. R. Ioanășescu, Consiliului legislativ superior, spre a-și da avizul.

Consiliul județean va ține mâine, Miercuri, la ora 4 d. a. o ședință.

